

Aleksander Ługowski

[autor instrukcji wychowawczej](#)

[uczeń](#)

Ur. 7.4.1589,

Zm. 0.0.1650,

Dane rodziców

Stanisław Ługowski (1545-1612)

Zofia z Gołuchowskich (1565-1595)

Wychowanie i wykształcenie

Po odebraniu [edukacji domowej](#) Aleksander został zapisany w poczet studentów [Akademii Krakowskiej](#) (1602). Z nieznanych przyczyn nie podjął tam jednak regularnej nauki, gdyż zaledwie półtora miesiąca później jego nazwisko zostało wpisane do metryki [akademii jezuickiej](#) w [Ingolstadt](#). Świadczy to o wczesnym wyruszeniu w [podróż edukacyjną](#), w wieku zaledwie 13 lat. Jego [preceptorem](#) był Jan Krasuski, który wyjazd ten wykorzystał również jako szansę na odbycie studiów - m.in. z [fizyki](#). W [Ingolstadt](#) Aleksander studiował pięć lat, a od 1607 roku przeniósł się do innego niemieckiego [uniwersytetu](#) - [Dillingen](#). W następnych latach przeniósł się do [Italii](#), studiując na najznamienitszych uczelniach tego kraju: [uniwersytecie](#) w [Sienie](#), [uniwersytecie](#) w [Bolonii](#) (1609) i [uniwersytecie](#) w [Padwie](#) (1610). Do kraju powrócił w 1611 lub 1612 roku, zdobywając najpewniej biegłą umiejętność posługiwania się [językami niemieckim](#) i [włoskim](#) dzięki długiemu pobytowi w obydwu krajach.

Etapy kariery dot. edukacji

Poglądy wychowawcze Aleksandra Ługowskiego pozwala stosunkowo dobrze poznać bogata korespondencja, którą kierował do swojego syna [Jana Ługowskiego](#), który odbywał swoją [podróż edukacyjną](#) w ćwierć wieku po ojcu (1639-1643). W swoich listach, pisanych głównie z [Krakowa](#) i Korzkwi, udzielał niezwykle drobiazgowych instrukcji właściwie we wszystkich kwestiach związanych z [podróżą edukacyjną syna](#), poczynając od metody ekspedycji pieniędzy i sposobu ich wydawania. Żądał od [syna](#) bezwzględnego posłuszeństwa własnym nakazom i pilności w nauce. Preceptorowi zalecał oszczędność, a jednocześnie udzielał rad w kwestiach np. zakupu tkanin na uszycie strojów, odradzał wyjazd do akademii w [Lowanium](#) i [Niderlandów](#) w ogóle, uważając, że nie byłby przydatny ponieważ, według niego, używany tam język jest "gruby". W sprawach edukacyjnych Aleksander hołdował kanonicznemu programowi studiów zagranicznych, przykazując starannie uczyć się humaniorów od samego początku podróży, a w szczególności [retoryki](#). Przykładał też dużą wagę do nauki języków obcych ([niemieckiego](#) i [włoskiego](#)), chociaż zalecał również ćwiczenie się w oratorstwie poprzez deklamację mów w języku polskim. W [Italii](#) nakazywał [synowi](#) pilne studium [fizyki](#) i [prawa](#) (szczególnie kodeksu Justyniana). Ojciec zwracał również uwagę na konieczność dbałości o zdrowie poprzez stosowanie należytej diety, przystosowanej do wieku młodzieńca i klimatu kraju, w którym przebywał oraz stosowaniu jedynie ograniczonej prohibicji (pozwalając np. na umiarkowane spożycie piwa lub wina w [Ołomuńcu](#)). Niezwykle systematyczną i obfitą korespondencję Aleksandra Ługowskiego skierowaną do [syna](#) i jego preceptora można uznać za odmianę listownej instrukcji na bieżąco dostosowywanej do zmieniających się warunków podróży i pobytu za granicą. Oprócz pouczeń i wskazówek edukacyjno-wychowawczych, zawartych w bieżącej korespondencji Aleksandra skierowanej do swojego syna i jego preceptora, był on również autorem [instrukcji wychowawczej](#) napisanej jeszcze przed wyjazdem w podróż.

Fakty z życia osobistego

Aleksander był dwukrotnie żonaty - z Elżbietą (Halszką) ze Stadnickich. Z tego małżeństwa narodziło się troje dzieci.

Dugą żoną Aleksandra była Anna z Jordanów.

Publiczna działalność Aleksandra Ługowskiego nie była intensywna. Uczestniczył w sejmikach ziemskich szlachty małopolskiej, a w 1619 roku był obecny na okazowaniu szlachty województwa krakowskiego pod Kazimierzem. W 1639 roku uzyskał starostwo lelowskie.

Żył w [XVI-XVII wieku](#).

Bibliografia

Podmiotowa

1. *Jasia Ługowskiego podróże do szkół w cudzych krajach 1639-1643*, oprac. K. Muszyńska, Warszawa, 1974.